

Retsplejelovens § 389 a – en ny regel om kærebegrænsning af byrettens afgørelser under en civil sags hovedforhandling eller forberedelse

*Af sekretariatschef Hanne Kjærulff og specialkonsulent Kristian Porsager Seierøe,
Procesbevillingsnævnet*

Den 17. december 2014

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion.....	4
1.1. Indledning.....	4
1.2. Retsplejelovens § 389 a om kærebegrænsning.....	4
2. Kompetence: Inden for eller uden for § 389 a	8
2.1. Før sagsanlæg	8
2.1.1. Isoleret bevisoptagelse.....	8
2.2. I tilslutning til sagens opstart.....	9
2.2.1. Retsafgift.....	9
2.2.2. Tinglysning af stævning	10
2.2.3. Afgørelser i relation til stævningens indgivelse.....	10
2.2.4. Opsættende virkning af søgsmål	11
2.2.5. Henvisning af sagen til anden byret, Sø- og Handelsretten eller landsret	11
2.2.6. Procesmåden og rettens sammensætning.....	12
2.2.7. Advokatbeskikkelse og rejseforbehold.....	13
2.3. I øvrigt under sagens forberedelse og hovedforhandling	14
2.3.1. Sagens oplysning, bevisførelse, vidneafhøring mv.....	14
2.3.2. Syn og skøn	14
2.3.3. Forelæggelse for offentlige myndigheder, indhentelse af erklæringer mv.	14
2.3.4. Berømmelse, udsættelse mv.	15
2.4. Afgørelser om afvisning	15
2.4.1. Afvisning på grund af udeblivelse under sagen.....	15
2.4.2. Afvisning af genoptagelse efter udeblivelsesdom.....	16
2.5. Andre spørgsmål med tilknytning til en civil sag	17
2.5.1. Habilitet	17
2.5.2. Fri proces	19
2.5.3. Aktindsigt.....	19
2.6. Foreløbige afgørelser i visse typer sager som sager om forældremyndighed mv.	19
2.7. Fogedretlige sager	20
2.8. Skifteretlige sager	21
2.9. Praxis i Procesbevillingsnævnet vedrørende kompetence	21
2.10. Afgrænsning af § 389 a i forhold til delafgørelser efter rpl. § 253	21

3. Procesbevillingsnævnet.....	22
3.1. Ansøgning om kæretilladelse	22
3.2. Ansøgningsfrist	22
3.3. Kriterier for kæretilladelse	23
3.4. Kære efter tilladelse	23
3.5. Statistik	24
3.5.1. Ansøgninger om kæretilladelse efter rpl. § 389 a	24
3.5.2. Kære til Højesteret af landsrettens afgørelser om afgrænsning af § 389 a	25
4. Afsluttende bemærkninger	25

1. Introduktion

1.1. Indledning

Den 1. juli 2014 trådte en ændring af retsplejeloven for behandling af civile sager i kraft, herunder flere nye regler om appelbegrænsninger blandt andet en ny regel om kærebegrænsning i retsplejelovens § 389 a.

Artiklen analyserer, hvornår kære af byrettens beslutning eller kendelse i en civil sag kan ske direkte til landsretten, og hvornår tilladelse til kære skal søges hos Procesbevillingsnævnet efter § 389 a.

Endelig omtales enkelte sager, hvor Procesbevillingsnævnet har meddelt kæretilladelse efter bestemmelsen.

1.2. Retsplejelovens § 389 a om kærebegrænsning

Retsplejelovens (rpl.) § 389 a, stk. 1, bestemmer, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, ikke kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. En sådan tilladelse kan meddeles, hvis kendelsen eller beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for parten, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans. Efter bestemmelsens stk. 2 skal ansøgning om kæretilladelse indgives til Procesbevillingsnævnet inden 2 uger efter, at afgørelsen er truffet.

Rpl. § 389 a – der er omfattet af det almindelige kapitel om kære i civile sager i rpl. kapitel 37 – trådte i kraft den 1. juli 2014 i forbindelse med en større ændring af reglerne om civile sagers behandling¹. Bestemmelsen finder anvendelse på byretsafgørelser, der er truffet den 1. juli 2014 eller senere.

Indførelsen af denne nye kærebegrænsningsregel er en del af udmøntningen af det delnotat om adgangen til appel i civile sager, som Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene afgav i 2013.²

---

¹ Lov nr. 737 af 25. juni 2014 om ændring af retsplejeloven mv. (herefter "loven") Bestemmelsen i § 389 a blev indsat ved § 1, nr. 63 i loven. Se også lovforslag L 178 af 9. april 2014 (herefter "lovforslaget"). Gældende ret før indførelsen af § 389 a var, at byrettens kendelser og beslutninger kunne kæres af enhver, over for hvem en kendelse eller beslutning af retten indeholdt en afgørelse, så længe dom ikke var afsagt, jf. rpl. § 393, stk. 1, jf. § 389, stk. 1, og efter afsigelse af dom kunne kendelser og beslutninger afsagt under sagen ikke appelleres særskilt, men anken kunne omfatte afgørelser, der var truffet under sagen, jf. rpl. § 390, jf. § 368, stk. 4. Den nye regel i rpl. § 389 a er det civilprocessuelle svar på den straffeprocessuelle regel i rpl. § 968, stk. 4 (den såkaldte "spærreregul"). Af betydning for Procesbevillingsnævnets virksomhed indebar ændringerne foruden indsættelsen af den nye kærebegrænsningsregel i rpl. § 389 a blandt andet også, at der samme dato skete en forhøjelse af beløbsgrænsen fra 10.000 kr. til 20.000 kr., for appel til landsretten uden tilladelse af byretsdomme og afgørelser om sagsomkostninger, der indførtes et krav om anketilladelse i forbindelse med anke af byretternes domme i sager om tvangsfjernelse af børn, og desuden blev kompetencen til at meddele appeltiladelse i alle sager om delafgørelser overført fra retterne til Procesbevillingsnævnet.

² Se rapport af 18. december 2013, særligt kapitel 13 om anke, side 137-139. Rapporten blev afgivet af Udvalget om bedre og mere effektiv behandling af civile sager ved domstolene (herefter "Udvalget"). Udvalget bestod af repræsentanter fra Danmarks Domstole, advokatsammenslutninger, Justitsministeriet og Finansministeriet. I rapporten er der som bilag 1 medtaget et notat af 1. juli 2013 om adgangen til appel i civile sager, se særligt side 20-21 om statistik over kæremål i landsretterne, og side 43-45 om udvalgets overvejelser om andre begrænsninger i adgangen til kære i civile sager.

I delnotatet henvises til afgørelser vedrørende ”retsplejemæssige spørgsmål”. Af delnotatet fremgår således blandt andet følgende:

”8.1. Kære af afgørelser om sagens forberedelse

Den ændring af instansordningen, som blev gennemført med domstolsreformen, og hvorefter byretterne nu er den almindelige førsteinstans i civile sager, har bl.a. betydet, at landsretterne nu modtager et stort antal kæremål vedrørende byretternes afgørelser under sagernes forberedelse. Disse afgørelser registreres i domstolenes statistik under kategorien retsplejemæssige spørgsmål.

Udvalget finder det navnlig relevant at overveje en begrænsning i adgangen til at kære disse afgørelser fra byretterne om ”retsplejemæssige spørgsmål”, da der, som det fremgår af tabel 7, afsnit 3.2, er tale om, at antallet af sager ved landsretterne i denne kategori har været stigende siden domstolsreformen. Kategorien retsplejemæssige spørgsmål dækker navnlig over afgørelser vedrørende sagens forberedelse. Det drejer sig f.eks. om afgørelser om fremlæggelse af dokumenter, syn og skøn, vidner, habilitet og rette sagsøgte.

...

Som det fremgår af tabel 7, er antallet af modtagne kæremål vedrørende retsplejemæssige spørgsmål steget fra 254 i 2007 til 912 i 2012. Der er således sket en meget betydelig stigning i antallet af disse kæremål ved landsretterne siden reformen.

...

Tabel 7. Antal modtagne og afsluttede civile kæremål ved landsretterne i perioden 2007-2012*

Sagstype	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
	Modtagne	Afsluttede	Modtagne	Afsluttede	Modtagne	Afsluttede	Modtagne	Afsluttede	Modtagne	Afsluttede	Modtagne	Afsluttede
Retsplejemæssige spørgsmål	254	224	495	447	726	732	774	772	842	800	912	933
Omkostninger inkl. sølær	477	399	607	577	610	627	667	663	675	654	716	684
Diverse	368	320	333	362	176	177	183	175	192	197	263	246
Bolig	210	181	197	198	198	202	196	196	260	258	225	218
Foged	390	336	541	475	617	643	655	642	770	774	817	802
Gælds-sanerung	261	240	189	183	214	218	211	207	245	232	261	245
Skifte (i øvrigt)	143	128	183	178	197	177	257	265	238	240	267	273
Tinglysning	47	40	62	58	79	81	71	62	89	99	51	45
Ægteskab	168	159	172	171	193	188	199	201	204	198	197	206
Frihedsberøv. udlændinge	157	157	123	122	116	117	161	159	200	201	224	224
I alt	2.475	2.184	2.902	2.771	3.126	3.162	3.374	3.342	3.715	3.653	3.933	3.876

*Tallene i tabellen vedrører kun kæresager, der er modtaget efter reformen. Sager, der er modtaget før reformen, men afsluttet efter reformen, medtages derfor ikke under afsluttede kæresager. I 2007 er der således ikke medtaget 355 afsluttede kæresager, der blev modtaget i 2006 eller tidligere år. I de efterfølgende år er der nogle ganske få sager fra før 2007, der heller ikke tælles med i afsluttede kæresager.

Kilde: Domstolsstyrelsen

”

Antallet af kendelser og beslutninger ved byretterne kan ikke umiddelbart trækkes ud af Domstolsstyrelsens system. Det betyder, at der ikke kan beregnes en kæreprocent.

Nedenstående tabel viser kæremål vedrørende retsplejemæssige spørgsmål ved landsretterne i januar-april 2010-2012 fordelt på hovedemner. Tallene er baseret på en manuel gennemgang af kæresagerne i landsretterne i perioden.

Tabel 8. Kæremål vedrørende retsplejemæssige spørgsmål ved landsretterne i januar-april i 2010-2012 fordelt på hovedemner

	2010	2011	2012
Edition	5	6	3
Fremlæggelse af dokumentbeviser	12	21	25
Vidneførsel	10	12	19
Syn og skøn	52	38	60
Habilitet	5	7	4
Rette sagsøgte/sagsøger	8	6	6
Stedlig/saglig kompetence	18	12	17
Forelæggelse for Retslægerådet/ Arbejdsskadestyrelsen	12	10	12
Genoptagelse af U-domme	33	26	40
Omberømmelse og udsættelser	10	13	21
Beskikkelse (inkl. værgebeskikkelse)	4	6	3
Henvisning til landsretten + Sø- og Handelsretten	7	9	13
Deldom – kæretillaldelse fra ØL/VL (§ 253)	6	4	7
Skønsmand (inhabil, inkompetent mv.)	9	5	8
Bevisførelse i øvrigt	4	10	3
Søgsmålsfrister	5	0	1
Afvisning på manglende /for sent indgivet processkrifter mv.	13	13	14
Spørgsmål til styrelser, tilsyn mv.	4	3	7
Sagkyndige medlemmer af retten	7	4	3
Børnesagkyndig og samtaler mv.	1	3	4
Sambehandling af sager	4	0	1
Tinglysning af stævning/skøde	7	4	0
Retlig interesse	3	0	2
Berigtigelse af stævning	4	5	1
Småsagsbehandling	2	5	10
Nye påstande/anbringender	5	12	1
Opsættende virkning	2	4	2
Retsafgiften for byretten – beregning mv.	3	5	1
Gruppesøgsmål	0	1	0
Aktindsigt for byretten	2	1	3
Fri proces	1	2	1
Præjudicielt spørgsmål	2	2	3
Udskillelse til særskilt behandling	7	3	8
Advokatpålæg	0	2	1
Genoptage forberedelsen	0	0	2
Henvise til nævnsbehandling	2	6	6
Udeblivelse fra retsmøde	1	0	3
Stævning uegnet / påstand uklar	4	6	8
Diverse	6	9	11
I alt	280	275	334

Kilde: Landsretterne

Udvalgets overvejelser er gennemgået i lovforslaget, og følgende fremgår blandt andet af de almindelige bemærkninger:

"2.2.2.3.2.1. Den ændring af instansordningen, som blev gennemført med domstolsreformen, og hvorefter byretterne er den almindelige førsteinstans i civile sager, har betydet bl.a., at landsretterne nu modtager et stort antal kæremål vedrørende byretternes afgørelser under sagernes forberedelse.

Udover at der er tale om et stort antal sager, hvilket belaster landsretterne, betyder indbringelse af disse spørgsmål for landsretten typisk, at sagsbehandlingstiden i byretten forlænges, da der ofte er tale om kæremål, som skal afgøres, inden sagens behandling kan fortsætte ved byretten. Kæremålet tillægges således i praksis ofte reelt opsættende virkning.

Når en afgørelse om et processuelt spørgsmål under sagens forberedelse kæres til landsretten, udsættes sagen således ofte med henblik på at afvente landsrettens afgørelse.

Der er en kærefrist på 2 uger, og herudover skal sagen sendes fra byretten til landsretten inden en uge efter modtagelsen af kæreskrift eller tilførsel til retsbog om kære. Landsrettens sagsbehandlingstid i kæresager om retsplejemæssige spørgsmål er i gennemsnit ca. 40-50 dage. Disse kæremål kan således betyde en samlet forlængelse af sagsbehandlingstiden i byretten i størrelsesordenen 2-3 måneder.

En begrænsning i adgangen til at kære disse afgørelser vil derfor i mange tilfælde betyde, at sagsbehandlingen i byretten vil kunne fremmes, og sagsbehandlingstiden dermed bliver kortere.

Udvalget finder på den baggrund, at muligheden for frit at kære byrettens afgørelser under sagen, både af hensyn til at aflaste landsretterne og for at nedbringe sagsbehandlingstiden ved byretten bør begrænses. Udvalget finder imidlertid, at muligheden for at kære byrettens afgørelser ikke helt bør afskæres.

Udvalget lægger i den forbindelse vægt på, at udgangspunktet skal være, at sagen får sin endelige afgørelse ved byretten. Det er derfor væsentligt, at en part ikke får den oplevelse, at byretsbehandlingen blot skal overstås for, at sagen kan prøves ved anke til landsretten. Dette kunne blive konsekvensen, hvis alle afgørelser under byrettens behandling af sagen var endelige. Visse spørgsmål vil kunne være af så afgørende og væsentlig betydning for sagen, at en manglende kæremulighed må antages at ville medføre, at den part, som ikke fik medhold, herefter under alle omstændigheder vil anke dommen til landsretten.

2.2.2.3.2.2. Udvalget foreslår derfor, at det fremover skal være udgangspunktet, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, ikke kan kæres til landsretten, men derimod først kan indbringes for landsretten i forbindelse med den endelige afgørelse i sagen.

Det skal dog ikke gælde kendelser og beslutninger, der angår spørgsmål af indgribende eller afgørende betydning for parten, eller som er af væsentlig betydning for sagens forløb. Det kunne eksempelvis være kendelser eller beslutninger, som går ud på, at sagen afvises eller hæves, om stedlig og saglig kompetence, habilitet og rette sagsøgte. Det vil imidlertid ikke være muligt at foretage en udtømmende opregning af, hvilke afgørelser der fortsat skal kunne kæres.

Udvalget foreslår derfor, at der skal være mulighed for at søge om tilladelse hos Procesbevillingsnævnet til at kære kendelser og beslutninger afsagt under sagens forberedelse eller hovedforhandlingen.

Betingelserne for at få kæretilladelse foreslås at være, at afgørelsen har afgørende og væsentlig betydning for sagens forløb eller for parten, og at der også i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans. Det forudsættes således, at der udover en vurdering af afgørelsens karakter også foretages en vurdering af selve afgørelsen, herunder af resultatet.

Udvalget foreslår samtidig, at det præciseres i retsplejelovens § 395, at en ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære kan tillægges opsættende virkning. Efter udvalgets opfattelse bør det dog have undtagelsens karakter, at dette sker. Det vil normalt være den ret, hvis afgørelse ønskes prøvet, der kan tillægge en ansøgning til Procesbevillingsnævnet opsættende virkning. I de tilfælde, hvor Procesbevillingsnævnet har imødekommet ansøgningen, og kærende har indbragt sagen for kæreinstansen, vil kæreinstansen også kunne tillægge kæremålet opsættende virkning.

2.2.2.3.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Justitsministeriet har overvejet, om bestemmelsen bør udformes således, at den indeholder en opregning af, hvilke kendelser og beslutninger der fremover skal være mulighed for at kære uden tilladelse. Justitsministeriet finder imidlertid ligesom udvalget, at det ikke vil være muligt at foretage en udtømmende opregning heraf. Justitsministeriet er derfor enig i udvalgets forslag om, at kendelser og beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, ikke skal kunne kæres til landsretten uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.”

Som det fremgår af lovforarbejderne, blev Udvalgets bemærkninger om ”retsplejemæssige spørgsmål” ikke udtrykkeligt gengivet udover det i de generelle lovbemærkninger afsnit 2.2.2.3.2.1. anførte om, at ”Landsrettens sagsbehandlingstid i kæresager om retsplejemæssige spørgsmål er i gennemsnit ca. 40-50 dage.”

Ordlyden og forarbejderne til lovgivningen om rpl. § 389 a synes i øvrigt ikke at kunne give nogen klar afgrænsning af anvendelsesområdet for bestemmelsen udover, at bestemmelsen omfatter byrettens kendelser og beslutninger, der er afsagt under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse, ligesom der i forarbejderne er opregnet enkelte eksempler på typer af afgørelser, der må anses for omfattet. Det er således i sidste ende overladt til retterne i praksis at foretage den nærmere afgrænsning af bestemmelsen i § 389 a.

2. Kompetence: Inden for eller uden for § 389 a

Landsretterne har indtil nu haft lejlighed til at træffe en række rene processuelle afgørelser om afgrænsning af bestemmelsen i rpl. § 389 a. I afsnit 2 er der en omtale af de kendelser, som forfatterne er bekendt med. Afsnittet er struktureret med en række underafsnit, som i afsnit 2.1.-2.4. følger den civile sags gang. Afsnit 2.5.-2.8. omtaler særlige typer afgørelser. Afsnit 2.9. omtaler eksempler på Procesbevillingsnævnets praksis om kompetence, og afsnit 2.10. angår afgrænsning af § 389 a i forhold til delafgørelser efter rpl. § 253. Som det vil fremgå, har landsretterne truffet afgørelse om byrettens afgørelser i civile sager om tilfælde, der både falder inden for og uden for § 389 a. Vedrørende nogle af disse områder synes der at være en noget uensartet praksis, ligesom flere af landsretternes afgørelser giver anledning til spørgsmål, herunder for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt om man skal anvende en strikt ordlydsfortolkning eller i højere grad foretage en fortolkning i lyset af forarbejderne.

Reglerne om sagens forberedelse og hovedforhandling findes i rpl. kapitel 33 og 34.

2.1. Før sagsanlæg

2.1.1. Isoleret bevisoptagelse

Østre Landsret har ved kendelse af 24. september 2014 behandlet et kæremål om honorar til en skønsmand, efter at en sag om isoleret bevisoptagelse i medfør af retsplejelovens § 343 var afsluttet. Landsretten henviste til, at rpl. § 389 a ikke finder anvendelse i en sag om isoleret bevisførelse, der må anses for afsluttet, hvorfor kendelsen ikke kan anses for truffet under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse.³

---

³ Østre Landsrets kendelse af 24. september 2014 (sag nr. B-2349-14).

Afgørelsen synes efter sine præmisser forudsætningsvis at skulle forstås således, at resultatet kunne være faldet anderledes ud, hvis en afgørelse var truffet under selve sagen om isoleret bevisførelse.

Østre Landsret har imidlertid ved en anden kendelse af 21. oktober 2014 også behandlet en direkte iværksat kære af byrettens kendelse om ikke at tillade et supplerende spørgsmål til en skønsmand og ikke tillade fremsendelse af to yderligere bilag til skønsmanden under en sag om isoleret bevisoptagelse efter rpl. § 343. Af landsrettens præmisser fremgår herom, at den trufne afgørelse ikke er omfattet af rpl. § 389 a, der efter sin ordlyd og forarbejder vedrører beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse, og som kan indbringes for landsretten i forbindelse med den endelige afgørelse i sagen⁴.

2.2. I tilslutning til sagens opstart

I det følgende er omtalt en række processuelle afgørelser, som typisk opstår i nær tilslutning til sagens opstart i retten.

2.2.1. Retsafgift

Der er med en kendelse afsagt af Østre Landsret den 21. oktober 2014 fastslået adgang til kære af byrettens beregning af retsafgift uden tilladelse fra Procesbevillingsnævnet. Landsretten henviste i afgørelsen til, at det fremgår af retsafgiftslovens § 64, stk. 6, at en kendelse afsagt af en byret vedrørende retsafgift, kan kæres i den borgerlige retsplejes former, og at rpl. § 64, stk. 6, ikke er blevet ændret i forbindelse med lovændringen i 2014 og indsættelse af den nye bestemmelse i rpl. § 389 a. Landretten henviste desuden til, at bestemmelsen i § 389 a på baggrund af dens forarbejder må forstås således, at den alene finder anvendelse på afgørelser af retsplejemæssige spørgsmål.⁵

Landsretten har således angivet en dobbeltbegrundelse for ikke at anse kære for omfattet af rpl. § 389 a, nemlig dels henvisning til særskilt hjemmel i retsafgiftslovens § 64, stk. 6, dels at der ikke er tale om retsplejemæssige spørgsmål.

Det er dog spørgsmålet, om dette kan føre til, at rpl. § 389 a ikke finder anvendelse. Hjemlen i § 64, stk. 6, synes ikke at udelukke, at der kan være en kærebegrænsning efter de almindelige regler om kære i rpl. kapitel 37, herunder § 389 a, på samme måde som kære til Højesteret af landsrettens afgørelse i en sag i 1. instans om retsafgift også vil kræve Procesbevillingsnævnets tilladelse efter reglen om kærebegrænsning i rpl. § 392, stk. 3.⁶ Desuden omfatter Udvalgets anvendelse af udtrykket "retsplejemæssige spørgsmål" (med henvisning til en tabel) også afgørelser om retsafgift, og det er i øvrigt spørgsmålet, om § 389 a efter sin ordlyd giver grundlag for at statuere, at bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål.⁷

Vestre Landsret har så vidt vides endnu ikke truffet afgørelse om denne type spørgsmål.

---

⁴ Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2014 (sag nr. B-2693-14).

⁵ Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2014 (sag nr. B-2559-14).

⁶ Se f.eks. Højesterets kendelse af 3. oktober 2014 (sag 177/2014), hvorved Højesteret fastslår, at kære af landsrettens bestemmelse om retsafgift kun kan kæres med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsafgiftslovens § 64, stk. 6, jf. rpl. § 392, stk. 3.

⁷ Det kan nok udledes af reglerne før Domstolsreformen og forarbejderne til L 168 af 1. marts 2006 (Politi- og domstolsreform), herunder navnlig bemærkningerne vedrørende afskaffelse af justitssekretærene, at det før reformen var fastslået, at opkrævning af retsafgifter hørte uden for den egentlige retspleje, og at reformen ikke har ændret på dette.

2.2.2. Tinglysning af stævning

Tilsvarende har Østre Landsret i en kendelse af 29. august 2014 fastslået fri kæreadgang med støtte bl.a. i særskilt hjemmel vedrørende kære af byrettens afgørelse om, at en stævning ikke tinglyses på en fast ejendom. Landsretten henviste i den sag til, at det fremgår af tinglysningslovens § 36, at rettens afgørelser i henhold til loven kan kæres, at tinglysningslovens § 36 ikke er ændret ved loven fra 2014 om rpl. § 389 a, og at lovens forarbejder ikke indeholder særskilte bemærkninger vedrørende spørgsmålet om kære i medfør af tinglysningslovens § 36 af afgørelser efter lovens § 12, stk. 3, der i øvrigt ikke vedrører retsplejemæssige spørgsmål.⁸

Landsretten har således også her angivet en dobbeltbegrundelse for ikke at anse kære for omfattet af rpl. § 389 a, nemlig dels henvisning til særskilt hjemmel i tinglysningslovens § 36, dels at der ikke er tale om retsplejemæssige spørgsmål.

Det er dog også her spørgsmålet, om dette kan føre til, at rpl. § 389 a ikke finder anvendelse. Hjemlen i tinglysningslovens § 36 synes ikke at udelukke, at der kan være en kærebegrænsning efter de almindelige regler om kære i rpl. kapitel 37, herunder § 389 a, svarende til, at kære til Højesteret af landsrettens afgørelse i en sag i 1. instans om tinglysning også vil kræve Procesbevillingsnævnets tilladelse efter reglen om kærebegrænsning i rpl. § 392, stk. 3. Desuden omfatter Udvalgets anvendelse af udtrykket "retsplejemæssige spørgsmål" (med henvisning til en tabel) også afgørelser om tinglysning.

Procesbevillingsnævnet har i øvrigt i medfør af rpl. § 389 a den 22. oktober 2014 meddelt kæretilladelse til Vestre Landsret i en tilsvarende sag vedrørende byrettens afgørelse om ikke at tinglyse en stævning⁹. Procesbevillingsnævnets sekretariat er først efterfølgende blevet opmærksom på nævnte landsretskendelse af 29. august 2014, som sekretariatet herefter har orienteret Vestre Landsret om.

2.2.3. Afgørelser i relation til stævningens indgivelse

Begge landsretter har fastslået, at byrettens afgørelser vedrørende berigtigelse af stævninger er omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389 a, og afvist kæremål herom med henvisning til, at der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.

Østre Landsret har således ved kendelse af 25. august 2014 med henvisning til ordlyden af rpl. § 389 a afvist kære af byrettens afgørelse om, at det tillodes en part at ændre sin partsbetegnelse¹⁰. Vestre Landsret har ved kendelse af 9. oktober 2014 afvist kære af byrettens afgørelse om, at det ikke tillodes en sagsøger at berigtige stævningen således, at et andet selskab i stedet blev angivet som sagsøgt. Landsretten henviste herved til, at byrettens afgørelse vedrører sagens forberedelse og er truffet under forberedelsen af hovedforhandlingen, jf. § 389 a.¹¹ Den omhandlede sag var i øvrigt efter byrettens afgørelse reelt slut, da sagsøgeren var enig i, at der ikke var et krav mod det stævnedes selskab.

Vestre Landsret har endvidere ved kendelse af 5. november 2014 med henvisning til rpl. § 389 a afvist en direkte iværksat kære af byrettens afgørelse om at afvise en sag med henvisning til, at stævningen ikke opfyldte kravene i rpl. § 348, stk. 2, nr. 3 og 4. Landsrettens afgørelse er begrundet udelukkende med henvisning til, at en afgørelse om at afvise en stævning, der ikke

⁸ Østre Landsrets kendelse af 29. august 2014 (sag nr. B-2348-14).

⁹ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 22. oktober 2014 (j. nr. 2014-21-0206).

¹⁰ Østre Landsrets kendelse af 25. august 2014 (sag nr. B-2376-14).

¹¹ Vestre Landsrets kendelse af 9. oktober 2014 (sag nr. B-1851-14).

opfylder kravene i retsplejeloven, må anses for truffet under forberedelsen af sagen¹². Der er den 19. november 2014 indgivet såvel en ansøgning efter rpl. § 389 a om tilladelse til kære til landsretten af byrettens afgørelse som en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens afvisningskendelse¹³.

2.2.4. Opsættende virkning af søgsmål

Østre Landsret har ved kendelse 21. oktober 2014 afvist et direkte kæremål om kære af byrettens kendelse om ikke at tillægge et søgsmål opsættende virkning. Landsretten henviste efter ordlyden og forarbejderne til rpl. § 389 a til, at byrettens afgørelse vedrører et retsplejemæssigt spørgsmål omfattet af kærebegrænsningsreglen i § 389 a, og at der ikke forelå tilladelse fra Procesbevillingsnævnet.¹⁴

Der blev efterfølgende den 27. oktober 2014 indgivet såvel en ansøgning efter rpl. § 389 a om tilladelse til kære til landsretten af byrettens afgørelse som en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens afvisningskendelse. Procesbevillingsnævnet har den 21. november 2014 meddelt tilladelse til kære til Højesteret. Procesbevillingsnævnet har samme dato afvist ansøgningen om kære til landsretten med henvisning til, at den absolutte ansøgningsfrist på 2 uger i rpl. § 389 a, stk. 2, ikke er overholdt, hvorfor der ikke er hjemmel til at meddele kæretiladelse.¹⁵

2.2.5. Henvisning af sagen til anden byret, Sø- og Handelsretten eller landsret

Landsretterne har vedrørende spørgsmål om henvisning af sager til en anden byret eller til landsretten som 1. instans afvist flere kæremål, fordi Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå.

Ved Østre Landsrets kendelse af 4. september 2014 drejede det sig således om byrettens henvisning af en sag til en anden byret i medfør af rpl. § 254, stk. 2. Kæren blev afvist med henvisning til ordlyden af rpl. § 389 a.¹⁶

Østre Landsret har endvidere i en kendelse af 12. november 2014 afvist en kære af byrettens afgørelse om henvisning til rette domstol i medfør af rpl. § 248, stk. 2, men med henvisning til, at afgørelser om henvisning af en sag til rette domstol efter gældende ret – for eksempel U 1999.383/1H og U 2010.2030/1V – er anset for at være delafgørelser, jf. rpl. § 253, stk. 3, 2. pkt., hvorfor kære heraf kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet efter rpl. § 253, stk. 3, 2. pkt. og ikke efter rpl. § 389 a, uanset at byrettens afgørelse er truffet under sagens forberedelse.¹⁷

Om afgrænsningen af rpl. § 389 a i forhold til delafgørelser efter rpl. § 253 se også afsnit 2.10 nedenfor.

Der blev efterfølgende den 18. november 2014 indgivet en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens nævnte kendelse af 12. november 2014.¹⁸

---

¹² Vestre Landsrets kendelse 5. november 2014 (sag nr. B-1972-14).

¹³ Sagerne behandles i Procesbevillingsnævnet under j. nr. 2014-27-0157 og 2014-22-0662.

¹⁴ Østre Landsrets kendelse af 21. oktober 2014 (sag nr. B-2617-14).

¹⁵ Procesbevillingsnævnets afgørelser af 21. november 2014 (j. nr. 2014-22-0607 og 2014-27-0132).

¹⁶ Østre Landsrets kendelse af 4. september 2014 (sag nr. B-2445-14).

¹⁷ Østre Landsrets kendelse af 12. november 2014 (sag nr. B-2521-14).

¹⁸ Ansøgningen behandles i Procesbevillingsnævnet under j. nr. 2014-22-0671 og 2017-22-0672.

Østre Landsret har desuden ved kendelse af 24. september 2014 afvist et kæremål, hvor byretten ikke havde taget en anmodning om at henvise sagen til landsretten efter rpl. § 226 til følge. Efter en gennemgang af forarbejderne til en lovændring pr. 1. februar 2014¹⁹ af bestemmelsen i § 226 om henvisning, herunder stk. 4 om kæreadgang, og en gennemgang af forarbejderne til § 389 a, konkluderede landsretten, at § 389 a på baggrund af bestemmelsens forarbejder må forstås således, at den også omfatter kendelser om, hvorvidt en sag skal henvises til landsret eller ikke, afsagt i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 4.²⁰

Vestre Landsret har tilsvarende i en kendelse af 20. oktober 2014 afvist et kæremål, hvor byretten ikke havde taget en anmodning om at henvise sagen til landsretten til følge. Landsretten henviste til, at byrettens afgørelse er truffet under forberedelse af hovedforhandlingen, jf. rpl. § 389 a.²¹

Tilsvarende må det antages, at § 389 a også omfatter kære af byrettens afgørelser om henvisning til Sø- og Handelsretten efter reglerne i rpl. § 227, jf. herved også stk. 3, der henviser til § 226, stk. 2-4.

2.2.6. Procesmåden og rettens sammensætning

Landsretterne har vedrørende byrettens afgørelse om procesmåden, rettens sammensætning mv. afvist flere kæremål med henvisning til, at afgørelserne er afsagt af byretten under forberedelse af sagens hovedforhandling, jf. rpl. § 389 a, og fordi Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå.

Ved Østre Landsrets kendelse af 7. august 2014 drejede det sig om byrettens afgørelse om ikke at tage en anmodning om tiltrædelse af 2 sagkyndige medlemmer efter rpl. § 20, stk. 1, til følge. Vestre Landsrets kendelse af 2. oktober 2014 angik byrettens kendelse om ikke at udtage to lægdommere fra samme liste i en boligretssag.²²

I Østre Landsrets kendelser af 15. august 2014 og 13. november 2014 drejede det sig om byrettens afgørelse om, at sagen ikke skal behandles efter reglerne om småsager.²³ Der blev efterfølgende indgivet en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelse af 13. november 2014²⁴.

Vestre Landsret har ved kendelse af 30. oktober 2014 tilsvarende med henvisning til rpl. § 389 a afvist et direkte kæremål vedrørende byrettens afgørelse om, at en sag om forældremyndighed kunne behandles af retten, selvom Statsforvaltningen havde afvist at behandle sagen.²⁵

Om samme emne har Østre Landsret ved kendelse af 27. oktober 2014 derimod behandlet et kæremål, der angik byrettens afgørelse om at tiltræde Statsforvaltningens afvisning af at behandle en sag om forældremyndighed. Landsretten henviste herved til, at byrettens afgørelse angår en prøvelse af Statsforvaltningens afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed, jf. forældreansvarslovens § 39, stk. 1, jf. stk. 2, og at en sådan afgørelse ikke er omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389 a.²⁶

---

¹⁹ Lov nr. 84 af 28. januar 2014 om ændring af retsplejeloven mv. (Sagstilgangen til Højesteret mv.).

²⁰ Østre Landsrets kendelse af 24. september 2014 (sag nr. B-2538-14).

²¹ Vestre Landsrets kendelse af 20. oktober 2014 (sag nr. B-1919-14).

²² Østre Landsrets kendelse af 7. august 2014 (sag nr. B-2216-14) og Vestre Landsrets kendelse af 2. oktober 2014 (sag nr. B-1898-14).

²³ Østre Landsrets kendelse af 15. august 2014 (sag nr. B-2176-14) og samme landsrets kendelse af 13. november 2014 (sag nr. B-2838-14). Se tilsvarende Østre Landsrets kendelse af 28. oktober 2014 (sag nr. B-2810-14) om den situation, hvor byretten træffer afgørelse om, at sagen fortsat skal behandles som en småsag.

²⁴ Ansøgningen behandles i Procesbevillingsnævnet under j. nr. 2014-22-0698.

²⁵ Vestre Landsrets kendelse af 30. oktober 2014 (sag nr. B-2107-14).

²⁶ Østre Landsrets kendelse af 27. oktober 2014 (sag nr. B-2738-14).

2.2.7. Advokatbeskikkelse og rejseforbehold

Ved Østre Landsrets kendelse af 19. august 2014 blev et kæremål afvist bl.a. for så vidt angår byrettens beslutning om ikke at tillade udsættelse af en meddelt frist for antagelse af advokat efter advokatpålæg i medfør af rpl. § 259, stk. 2. Landsretten henviste til, at byrettens beslutning var afsagt af byretten under sagens forberedelse og derfor ikke kunne kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. rpl. § 389 a.²⁷ Landsrettens kendelse er i øvrigt også omtalt i afsnit 2.4.1. for så vidt angår landsrettens behandling af kæremålet vedrørende byrettens afvisning af sagen på grund af manglende indlevering af processkrift underskrevet af en advokat.

Østre Landsret har desuden ved kendelse af 25. august 2014 fastslået, at byrettens afgørelse om at beskikke en advokat i medfør af rpl. § 259, stk. 3, sidste pkt., er truffet under hovedforhandlingens forberedelse og derfor ikke kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. § 389 a.²⁸

Vestre Landsret har den 4. september 2014 afsagt kendelse om, at kære af byrettens afgørelse om at beskikke en advokat med rejseforbehold alene kan ske med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. rpl. § 389 a. Landsretten begrundede afgørelsen med henvisning til forarbejderne til rpl. § 389 a med, at spørgsmålet, om en advokat skal beskikkes med rejseforbehold, træffes under forberedelsen af sagen, jf. rpl. § 334, stk. 3, og må anses som et retsplejemæssigt spørgsmål. Byrettens afgørelse om, at beskikkelsen skal ske med rejseforbehold, er ikke af særlig indgribende karakter. Landsretten henviste desuden til, at forarbejderne ikke giver grundlag for at fastslå, at begrænsningen i kæreadgangen alene skal omfatte afgørelser, som landsretten vil kunne komme til at tage stilling til under en eventuel ankesag. Endelig henviste landsretten til, at den omstændighed, at byrettens afgørelse om rejseforbehold retter sig mod den beskikkede advokat, ikke kan føre til, at afgørelsen kan kæres uden tilladelse, idet der ikke i rpl. § 389 a, stk. 1, om kærebegrensning i den civile retspleje er en undtagelsesbestemmelse – svarende til retsplejelovens § 968, stk. 4, nr. 6, i strafferetsplejen – om afgørelser rettet mod nogen, som ikke er part i sagen. På den baggrund fandt landsretten ikke, at afgørelsen kunne kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.²⁹

Landsrettens bemærkning om afgørelsens ikke særlige indgribende karakter synes snarere at angå de hensyn, som skal indgå i kriterierne for Procesbevillingsnævnets meddelelse af kæretiladelse efter rpl. § 389 a. Vestre Landsret finder – i modsætning til Østre Landsret i kendelsen af 21. oktober 2014 omtalt ovenfor i afsnit 2.1.1. om isoleret bevisoptagelse – at forarbejderne ikke giver grundlag for at fastslå, at begrænsningen i kæreadgangen alene skal omfatte afgørelser, som landsretten vil kunne komme til at tage stilling til under en eventuel ankesag. Landsretten tillægger det desuden ikke nogen betydning, at afgørelsen er rettet mod den beskikkede advokat.

Vestre Landsret er derimod i en senere afgørelse af 7. november 2014 kommet til det modsatte resultat og har således fastslået, at kære af byrettens afgørelse om at beskikke en advokat med rejseforbehold kan ske uden Procesbevillingsnævnets tilladelse efter rpl. § 389 a. Landsretten henviste til, at byrettens afgørelse ikke er en afgørelse af retsplejemæssig karakter rettet mod sagens parter, men vedrører salær og godtgørelse til den beskikkede advokat, at en sådan afgørelse ikke vedrører de spørgsmål, herunder spørgsmål af retsplejemæssig karakter, selve

---

²⁷ Østre Landsrets kendelse af 19. august 2014 (sag nr. B-2283-14). Landsretten afviste samtidig kæremålet for så vidt angik kære af byrettens omkostningsafgørelse, jf. kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389, stk. 3. Derimod behandlede landsretten kæremålet for så vidt angik byrettens afgørelse om at afvise sagen på grund af manglende rettidig indlevering af et processkrift underskrevet af en advokat. Se herom nærmere afsnit 2.4.1.

²⁸ Østre Landsrets kendelse af 25. august 2014 (sag nr. B-2260-14).

²⁹ Vestre Landsrets kendelse af 4. september 2014 (sag nr. B-1692-14).

retssagen omfatter, og at selvom afgørelsen er truffet under sagens forberedelse, er den ikke omfattet af kærebegrænsningen i rpl. § 389 a.³⁰

Som det fremgår, argumenterer Vestre Landsret i de to kendelser vidt forskelligt og kommer til to modsatrettede resultater vedrørende kæreadgangen i forbindelse med afgørelser om rejseforbehold. Det kan i øvrigt ikke udledes, om man ved landsrettens senere afgørelse havde kendskab til den første afgørelse. Østre Landsret har så vidt vides endnu ikke truffet afgørelse om denne type spørgsmål i forhold til afgrænsning af rpl. § 389 a.

2.3. I øvrigt under sagens forberedelse og hovedforhandling

I det følgende omtales en række processuelle afgørelser i øvrigt under sagens forberedelse og hovedforhandling, som vedrører sagens bevisligheder og rammerne for hovedforhandlingen.

2.3.1. Sagens oplysning, bevisførelse, vidneafhøring mv.

Selvom forfatterne ikke er bekendt med landsretsafgørelser herom, må det antages, at afgørelser om sagens oplysning, bevisførelse, vidneafhøring mv. falder ind under kerneområdet for anvendelse af rpl. § 389 a.

2.3.2. Syn og skøn

Østre Landsret har i kendelser af 11. august 2014 og 3. oktober 2014 vedrørende byrettens afgørelse henholdsvis om afslag på syn og skøn og afgørelse om formulering af et supplerende spørgsmål til skønsmand afvist kæremål med henvisning til, at afgørelserne er afsagt af byretten under forberedelsen af sagens hovedforhandling, jf. rpl. § 389 a, og fordi Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå.³¹

Østre Landsret har desuden ved kendelser af henholdsvis 13. november 2014 og 5. december 2014 fundet, at kære af byrettens kendelse om vederlag til en skønsmand var omfattet af rpl. § 389 a.³² Den første kendelse er begrundet med, at byrettens beslutning om vederlaget til skønsmanden er truffet under sagens forberedelse. Den anden kendelse er begrundet med, at boligrettens kendelse om vederlaget til skønsmanden er truffet under hovedforhandlingen eller dennes forlængelse.

Vestre Landsret har derimod i en kendelse af 12. december 2014 i anledning af en for sent iværksat direkte kære af byrettens afgørelse om honoraret til en skønsmand, som derfor blev afvist, udtalt, at afgørelser om skønsmandens honorar ikke anses for omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389 a.³³

2.3.3. Forelæggelse for offentlige myndigheder, indhentelse af erklæringer mv.

Ved Vestre Landsrets kendelse af 8. september 2014 blev kære af byrettens kendelse om afslag på fornyet forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen i en erstatningssag afvist med henvisning til rpl.

---

³⁰ Vestre Landsrets kendelse af 7. november 2014 (sag nr. B-1909-14). Landsretten bemærkede i øvrigt, at afgørelsen vil påvirke bl.a. salærets størrelse, men afgørelsen vedrører ikke salærets størrelse, og afgørelsen er derfor heller ikke omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389, stk. 3.

³¹ Østre Landsrets kendelser af 11. august 2014 (sag nr. B-2259-14) og 3. oktober 2014 (sag nr. B-2635-14).

³² Østre Landsrets kendelse af 13. november 2014 (sag nr. B-2739-14) og 5. december 2014 (sag nr. B-3170-14).

³³ Vestre Landsrets kendelse af 12. december 2014 (sag nr. B-2420-14).

§ 389 a, da Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå. I landsrettens begrundelse er henvist til, at byrettens afgørelse er truffet under forberedelsen af sagen.³⁴

Ved Østre Landsrets kendelse af 11. november 2014 blev kære af byrettens afgørelse om fremme af sagen og ikke at tillade et spørgsmål forelagt Advokatnævnet afvist i medfør af rpl. § 389 a med henvisning til, at afgørelsen var truffet under forberedelsen.³⁵

Vestre Landsret har desuden ved kendelse af 11. november 2014 fastslået, at kære af byrettens afgørelse om ikke at igangsætte en børnesagkyndig undersøgelse i en sag om forældremyndighed kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse efter rpl. § 389 a, da byrettens afgørelse er truffet under forberedelsen af sagen.³⁶

Se derimod om midlertidige afgørelser i forældremyndighedssager mv. afsnit 2.6.

2.3.4. Berammelse, udsættelse mv.

Ved Østre Landsrets kendelse af 14. august 2014 blev kære af byrettens afgørelse om ikke at omberamme en hovedforhandling afvist med henvisning til rpl. § 389 a, da Procesbevillingsnævnets tilladelse ikke forelå.³⁷

Ved Vestre Landsrets kendelse af 15. september 2014 blev det tilsvarende fastslået, at byrettens afgørelse om at aflyse hovedforhandlingen og genoptage forberedelsen er truffet under forberedelsen af hovedforhandlingen og derfor kun kan kæres med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. rpl. § 389 a.³⁸

Østre Landsret har ved kendelse af 4. september 2014 desuden truffet afgørelse om afvisning med henvisning til rpl. § 389 a vedrørende byrettens afgørelse – under forberedelse af en sag om mindre krav efter rpl. kap. 39 – om, at der ikke på nuværende tidspunkt skal afsiges dom i overensstemmelse med sagsøgtes selvstændige nedlagte påstand.³⁹

2.4. Afgørelser om afvisning

2.4.1. Afvisning på grund af udeblivelse under sagen

Østre Landsret har ved kendelse af 19. august 2014 behandlet et kæremål for så vidt angår byrettens afgørelse om at afvise sagen på grund af manglende rettidig indgivelse af et processkrift underskrevet af en advokat. Kæremålet er vedrørende dette spørgsmål behandlet af landsretten uden bemærkninger om rpl. § 389 a. Det må derfor nok antages, at kæreadgangen af landsretten forudsætningsvis var begrundet i, at sagen efter afvisning måtte antages at være afsluttet i byretten, og at der således ikke var tale om en afgørelse afsagt under hovedforhandlingen eller dennes forberedelse omfattet af rpl. § 389 a.⁴⁰

---

³⁴ Vestre Landsrets kendelse af 8. september 2014 (sag nr. B-1819-14).

³⁵ Østre Landsrets kendelse af 11. november 2014 (sag nr. B-2968-14).

³⁶ Vestre Landsrets kendelse af 11. november 2014 (sag nr. B-2207-14).

³⁷ Østre Landsrets kendelse af 14. august 2014 (sag nr. B-2313-14).

³⁸ Vestre Landsrets kendelse af 15. september 2014 (sag nr. B-1846-14).

³⁹ Østre Landsrets kendelse af 4. september 2014 (sag nr. B-2420-14).

⁴⁰ Østre Landsrets kendelse af 19. august 2014 (sag nr. B-2283-14).

Landsrettens kendelse er også omtalt i afsnit 2.2.7.1. for så vidt angår landsrettens afvisning af kæremål med henvisning til rpl. § 389 a vedrørende udsættelse af frist for at antage advokat efter advokatpålæg.

Østre Landsret har derimod ved en anden kendelse af 20. oktober 2014 fastslået, at kære af byrettens afvisning af en sag på grund af sagsøgers udeblivelse i et retsmøde kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. rpl. § 389 a. Landsretten henviste herved til, at byrettens beslutning om afvisning af sagen som følge af sagsøgers udeblivelse ved et telefonretsmøde er truffet under sagens forberedelse.⁴¹

Det er på baggrund af de nævnte modstridende landsretsafgørelser spørgsmålet, om kære af afgørelser om afvisning, der samtidig slutter sagen, er omfattet af rpl. § 389 a.

2.4.2. Afvisning af genoptagelse efter udeblivelsesdom

Reglerne om genoptagelse findes i rpl. kapitel 35.

Østre Landsret har ved en kendelse af 10. oktober 2014 taget stilling til, at byrettens kendelse om ikke at genoptage en tidligere genoptaget sag kunne kæres frit med henvisning til, at byrettens kendelse drejer sig om en anmodning om genoptagelse efter, at sagen er afvist i medfør af rpl. § 367, stk. 2, 2. pkt., og at kendelsen ikke er afsagt under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, hvorfor kære kunne ske uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. § 389 a.⁴²

Østre Landsret har derimod ved en tidligere kendelse af 3. september 2014 udtalt, at kære af byrettens kendelse om afvisning af genoptagelsen på grund af udeblivelse fra den part, der havde fået sagen genoptaget, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse efter rpl. § 389 a, idet byrettens kendelse var afsagt under sagens forberedelse.⁴³

Vestre Landsret har desuden ved enslydende kendelser af 28. oktober, 3. november og 13. november 2014 fastslået, at byrettens kendelse om at afvise en anmodning om genoptagelse kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse efter rpl. § 389 a. Landsretten har herved henvist til, at en afgørelse om ikke at genoptage en sag, hvori der er afsagt udeblivelsesdom, indebærer en stillingtagen til, om sagens forberedelse skal genoptages. Afgørelsen må ifølge landsretten derfor anses for truffet under forberedelse af sagen.⁴⁴

Der blev efterfølgende indgivet en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens nævnte kendelse af 28. oktober 2014. Der blev alternativt ansøgt om tilladelse til kære til landsretten af byrettens afgørelse. Procesbevillingsnævnet har den 21. november 2014 meddelt tilladelse til kære til Højesteret vedrørende denne kendelse.⁴⁵

Procesbevillingsnævnet har den 3. december 2014 meddelt kæretiladelse til Højesteret i yderligere 2 sager. Sagerne drejer sig begge om anvendelsesområdet for rpl. § 389 a i relation til

---

⁴¹ Østre Landsrets kendelse af 20. oktober 2014 (sag nr. B-2762-14). Samme resultat og begrundelse i Østre Landsrets kendelse af 5. december 2014 (sag nr. B-3195-14).

⁴² Østre Landsrets kendelse af 10. oktober 2014 (sag nr. B-2535-14).

⁴³ Østre Landsrets kendelse af 3. september 2014 (sag nr. B-2395-14).

⁴⁴ Vestre Landsrets kendelser af 28. oktober 2014 (sag nr. B-1872-14), 3. november 2014 (sag nr. B-2020-14), og 13. november 2014 (sag nr. B-2151-14).

⁴⁵ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 21. november 2014 (j. nr. 2014-22-0638).

byrettens kendelser om ikke at genoptage sager, hvori der er afsagt udeblivelsesdom. Der verserer således på nuværende tidspunkt 3 sager om denne problemstilling i Højesteret⁴⁶.

2.5. Andre spørgsmål med tilknytning til en civil sag

2.5.1. Habilitet

Vestre Landsret har i en kendelse af 21. juli 2014 – der er trykt i U 2014.3262 V – afgjort, at boligrettens kendelse om, at en bestemt advokat kunne udpeges som boligdommer og ikke var inhabil, kunne kæres frit. Landsretten udtalte herom, at efter rpl. § 389 a kan kendelser, der er truffet under en sags forberedelse, ikke kæres. Det følger imidlertid af rpl. § 64, 2. pkt., at kendelser, der går ud på, at en dommer ikke er inhabil, kan kæres. Landsretten henviste herved til, at § 64 ikke er ændret ved loven fra 2014 om indførelse af § 389 a, og at kæreadgangen efter rpl. § 64 derfor må antages at gælde også efter ikrafttrædelsen af § 389 a. Boligrettens afgørelse kan derfor kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.⁴⁷

Landsretten har begrundet afgørelsen om fri kæreadgang med henvisning til særskilt hjemmel. Det er dog spørgsmålet, om dette kan føre til, at rpl. § 389 a ikke finder anvendelse. Ifølge § 64, 1. pkt., er kendelser, hvorved en enkeltdommer erklærer at ville vige sit sæde, eller hvorved det pålægges en dommer i en kollegialret at vige sit sæde, ikke genstand for kære. Det fremgår af bestemmelsens 2. pkt., at imod kendelser, hvorved indsigelser mod en dommers habilitet forkastes, kan kæremål rejses. Bestemmelsen i § 64, 2. pkt., om kæreadgang er således medtaget som en modifikation til den manglende kæreadgang i 1. pkt. Det forekommer derimod tvivlsomt, om bestemmelsen i øvrigt foreskriver en ubetinget kæreadgang, der ikke kan begrænses efter de almindelige regler i rpl. kap. 37 om kære. Forarbejderne til lovgivningen om rpl. § 389 a nævner desuden udtrykkeligt "habilitet" som eksempel på situationer omfattet af § 389 a. På samme måde vil kære til Højesteret af landsrettens afgørelse i en sag i 1. instans om dommerens habilitet også kræve Procesbevillingsnævnets tilladelse efter reglen om kærebegrænsning i rpl. § 392, stk. 3.⁴⁸

Vestre Landsret har i en senere kendelse af 28. november 2014 med dissens afvist en kære af byrettens afgørelse om, at dommerne ved den pågældende byret ikke veg sædet⁴⁹.

Landsrettens flertal henviste herved blandt andet til, at det fremgår af rpl. § 64, 1. punktum, at kendelser, hvorved en dommer viger sit sæde, ikke kan kæres, at det som modsætning hertil i bestemmelsens 2. punktum bestemmes, at kendelser, hvorefter en dommer ikke er inhabil, kan kæres, at disse bestemmelser ikke er ændret i forbindelse med indførelsen af rpl. § 389 a, og at afgørelser om inhabilitet i forarbejderne til rpl. § 389 a (hvor af uddrag er refereret i landsrettens kendelse), netop er nævnt som eksempler på afgørelser, der begrunder, at Procesbevillingsnævnet bør kunne give kæretiladelse. Når henses hertil fandt flertallet ikke, at rpl. § 64, 2. punktum, indebærer, at en afgørelse om, at en dommer ikke er inhabil kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Flertallet henviste endvidere til U 1999.277 H, og stemte for at afvise kæren.

---

⁴⁶ Procesbevillingsnævnets afgørelser af 3. december 2014 (j. nr. 2014-22-0647 og 2014-22-0654), som vedrører henholdsvis Vestre Landsrets kendelse af 3. november 2014 (sag nr. B-2020-14) og Vestre Landsrets kendelse af 13. november 2014 (sag nr. B-2151-14).

⁴⁷ Vestre Landsrets kendelse af 21. juli 2014 (sag nr. B-1639-14), U 2014.3262 V.

⁴⁸ Se f.eks. U 2014.1182 H, hvor Højesteret efter meddelt kæretiladelse fra Procesbevillingsnævnet behandlede et kæremål om landsrettens afgørelse om en landsdommers habilitet.

⁴⁹ Vestre Landsrets kendelse af 28. november 2014 (sag nr. B-2176-14).

Mindretallet ville ikke afvise kæren og henviste til, at bestemmelsen i rpl. § 64, 2. punktum, suppleres af bestemmelsens 3. punktum, hvorefter et kæremål vedrørende en kendelse om, at en dommer ikke er inhabil, kan tillægges opsættende virkning, når der straks fremsættes anmodning herom. Rpl. § 64, herunder 3. punktum, er ikke ændret siden 1916, og er udtryk for en generel opfattelse, hvorefter det er af afgørende betydning at få spørgsmål om en dommers mulige inhabilitet afklaret inden hovedforhandlingens indledning. Såfremt retsplejelovens § 389 a fortolkes således, at den er til hinder for, at en afgørelse om, at en dommer ikke er inhabil, kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, vil dette indebære, at § 64, 3. punktum, ikke kan bringes i anvendelse i civile retssager, idet der ikke i forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 737 af 25. juni 2014 blev indført en adgang til at tillægge en ansøgning om kæretiladelse til Procesbevillingsnævnet opsættende virkning⁵⁰.

Hertil føjede mindretallet, at en fortolkning af retsplejelovens § 389 a, hvorefter kære af afgørelser om, at en dommer ikke er inhabil, kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, alene vil få virkning for så vidt angår civile retssager. Dette vil indebære en retstilstand, hvorefter kendelser om, at en dommer ikke er inhabil, der er afsagt af en fogedret, en skifteret eller en byret under en straffesag, vil kunne kæres frit, mens kære kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, hvis kendelsen er afsagt af en byret under en civil sag.

Af disse grunde fandt mindretallet det, uanset at afgørelser om inhabilitet er nævnt i forarbejderne til retsplejelovens § 389 a som eksempler på situationer, hvor Procesbevillingsnævnet bør kunne give tilladelse til kære, betænkeligt at antage, at det har været lovgivers intention ved vedtagelsen af lov nr. 737 af 25. juni 2014, hvorved blandt andet § 389 a blev indsat i retsplejeloven, at afskaffe den frie kæreadgang og adgangen til at tillægge kæremål opsættende virkning vedrørende kendelser i civile sager om, at en dommer ikke er inhabil.

Efter denne stemmeafgivning afviste Vestre Landsret kæremålet.

Samme afgørelse (med samme dissens) er truffet af samme afdeling i Vestre Landsret på ny ved kendelse af 16. december 2014 – denne gang i to sager anlagt i medfør af dødsboskiftelovens § 105⁵¹.

En anden afdeling i Vestre Landsret har ved kendelse ligeledes af 16. december 2014 enstemmigt afvist en kære af en byrets kendelse om ikke at tage en parts påstand om inhabilitet til følge. Begrundelsen flugter med flertallets udtalelser i de to ovennævnte kendelser henholdsvis den 28. november og 16. december 2014⁵².

Østre Landsret har i en kendelse af 14. november 2014 fastslået, at kære af byrettens kendelse om, at dommeren i sagen ikke var inhabil, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. rpl. § 389 a. Landsretten henviste herved til ordlyden af bestemmelsen og til, at byretsdommerens kendelse om ikke at vige sit sæde er truffet under sagens forberedelse.⁵³

Procesbevillingsnævnet har ikke modtaget ansøgninger om 3. instansbevilling vedrørende landsretternes afgørelser om anvendelsesområdet for rpl. § 389 a i relation til afgørelser om, at en eller flere dommere ikke viger sit sæde som følge af inhabilitet.

---

⁵⁰Det bemærkes, at der i forbindelse med indførelsen af rpl § 389 a pr. 1. juli 2014 som nyt 2. punktum i rpl. § 395 blev indsat en bestemmelse, hvorefter der kan tillægges ansøgning til Procesbevillingsnævnet om tilladelse til kære efter § 389 a opsættende virkning. Se også afsnit 3.1.

⁵¹ Vestre Landsrets kendelse af 16. december 2014 (sag nr. B-2269-14 og B-2308-14).

⁵² Vestre Landsrets kendelse af 16. december 2014 (sag nr. B-2186-14).

⁵³ Østre Landsrets kendelse af 14. november 2014 (sag nr. B-3031-14).

2.5.2. Fri proces

Det fremgår af Østre Landsrets kendelse af 1. september 2014 i en forældremyndighedssag, hvor byretten efter hovedforhandling traf beslutning bl.a. om, at der ikke er meddelt fri proces til en af parterne, at kære kunne ske frit uden Procesbevillingsnævnets tilladelse efter rpl. § 389 a. Landsretten henviste herved til forarbejderne til § 389 a og anførte, at byrettens afgørelse om ikke at meddele fri proces er truffet under en forældremyndighedssag. Byretten har ikke og kan ikke forventes at ville sætte sagen eller hovedforhandlingen i bero på afgørelsen af spørgsmålet om fri proces, hvorfor byrettens afgørelse herefter ikke vedrører et sådan processuelt spørgsmål under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, som må anses for omfattet af bestemmelsen i rpl. § 389 a.⁵⁴

Landsretten har ikke begrundet afgørelsen med henvisning til, at byrettens afgørelse var truffet efter hovedforhandlingen i sagen, men har derimod alene henvist til, at byretten ikke kan forventes at sætte sagen eller hovedforhandlingen i bero på afgørelsen af spørgsmålet om fri proces. Det er så vidt ses den eneste landsretsafgørelse, der begrunder en processuel afgrænsning af bestemmelsen i rpl. § 389 a på denne måde. Landsretten synes således med afgørelsen at have inddraget dele af de mere bagvedliggende bevæggrunde for indførelse af bestemmelsen som argument for denne afgrænsning i højere grad end selve ordlyden og lovbemærkningernes bidrag til en egentlig afgrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde.

Se om fri proces mv. i ægtefælleskiftesager også afsnit 2.8.

2.5.3. Aktindsigt

Vestre Landsret har i en kendelse af 6. oktober 2014 fastslået, at en journalists kære af byrettens afgørelse om afslag på aktindsigt kan kæres frit uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Landsretten konstaterer uden nærmere begrundelse, at rpl. § 389 a ikke finder anvendelse på dette kæremål.⁵⁵

Det kan således ikke af denne afgørelse uden videre udledes eksempelvis, om den frie kæreadgang også vil omfatte afgørelser i anledning af anmodninger om aktindsigt indgivet af parterne i en civil sag.

2.6. Foreløbige afgørelser i visse typer sager som sager om forældremyndighed mv.

Vestre Landsret har i en kendelse af 28. juli 2014 – der er trykt i U 2014.3263 V – med dissens fastslået, at byrettens afgørelse om ikke at tillægge den ene forælder forældremyndighed eller bopælen midlertidigt i en sag om ophævelse af fælles forældremyndighed kan kæres frit til landsretten. Flertallet henviste til, at bestemmelsen i rpl. § 389 a efter dens forarbejder må forstås således, at den alene finder anvendelse på afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål. Det anføres herefter, at en udstrækning af § 389 a's anvendelsesområde til alle kendelser og beslutninger afsagt af en byret under forberedelsen af en civil sag bl.a. vil indebære en afskærelse af kæreadgangen for en lang række afgørelser af indgribende karakter som f.eks. midlertidige afgørelser om forældremyndighed og bopæl som i denne sag, kendelser om at udelukke en advokat fra at drive virksomhed, jf. rpl. § 139, stk. 2, indtil sagen om frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed efter rpl. § 139, stk. 1, er endelig afgjort, foreløbige afgørelser om værgemål, jf. rpl. § 464, 2. pkt., og afgørelser vedrørende spørgsmål om afvisning af sager om

⁵⁴ Østre Landsrets kendelse af 1. september 2014 (sag nr. B-2295-14).

⁵⁵ Vestre Landsrets kendelse af 6. oktober 2014 (sag nr. B-1842-14).

beslutning om adoption uden samtykke, hvor fristen for at forlange sagen prøvet ved retten ikke er overholdt, jf. rpl. § 475 b, stk. 4. Flertallet henviste herefter til, at i forarbejderne til lovgivningen om § 389 a er de nævnte afgørelser ikke omtalt. Landsrettens mindretal fandt med henvisning til ordlyden af § 389 a, og idet der ikke fandtes grundlag for at statuere, at bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål, at kære krævede Procesbevillingsnævnets tilladelse.⁵⁶

Det fremgår, at flertallet i kendelsen citerede passager fra Udvalgets delrapport af 18. juli 2013 men ikke fra selve lovbemærkningerne.

Østre Landsret har som flertallet i Vestre Landsret tilsvarende i en kendelse af 7. august 2014 – der er trykt i U 2014.3478/1 Ø – afgjort, at byrettens afgørelse om midlertidig bopæl i en sag om forældremyndighed kan kæres frit til landsretten. Landsretten henviste herved til, at byrettens afgørelse ikke vedrører sådanne retsplejemæssige spørgsmål under forberedelse af hovedforhandlingen som omfattet af bestemmelsen i rpl § 389 a. Landsretten underbyggede ikke afgørelsen med en henvisning til lovens forarbejder mv. men henviste derimod til nævnte Vestre Landsrets kendelse af 28. juli 2014.

Det samme kan forudsætningsvis udledes af eksempelvis Østre Landsrets kendelse af 5. august 2014, hvorved landsretten afgjorde et kæremål om midlertidig forældremyndighed uden dog udtrykkeligt at anføre, at rpl. § 389 a ikke omfattede denne type kæremål.⁵⁷

Østre Landsret er i en nyere kendelse af 17. november 2014 vedrørende kære af byrettens afgørelse om midlertidig forældremyndighed kommet til samme resultat, men med dissens. Flertallets præmisser for at antage fri kæreadgang var enslydende med begrundelsen i nævnte Østre Landsrets kendelse af 7. august 2014. Mindretallet fandt kæremålet omfattet af rpl. § 389 a med samme begrundelse som mindretallet i nævnte Vestre Landsrets kendelse af 28. juli 2014.⁵⁸

Som det fremgår, er begge landsretter kommet til samme resultat om, at kære af byrettens afgørelser om midlertidig forældremyndighed og midlertidig bopæl under en sag om forældremyndighed og/eller bopæl ikke er omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389 a, to afgørelser fra begge landsretter er dog afsagt med dissens. Flertallet henviser til, at der ikke er tale om sådanne retsplejemæssige spørgsmål under forberedelsen af hovedforhandlingen, som er omfattet af bestemmelsen, mens mindretallet omvendt henviser til ordlyden af § 389 a, og at der ikke er grundlag for at statuere, at bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til afgørelser om retsplejemæssige spørgsmål.

2.7. Fogedretlige sager

Østre Landsret har i en kendelse af 30. september 2014 fastslået, at appel af fogedrettens afgørelser ikke er omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a. Landsretten henviste til, at reglerne om appel af fogedrettens afgørelser fremgår af rpl. kap. 53, og at kæreadgangen i § 584, stk. 1, der (alene) er begrænset af reglerne i §§ 584 og 584 a, må antages at gælde også efter ikrafttrædelsen af bestemmelsen i § 389 a. Der var i sagen konkret tale om kære af fogedrettens afgørelse om ikke at meddele fri proces.⁵⁹

---

⁵⁶ Vestre Landsrets kendelse af 28. juli 2014 (sag nr. B-1524-14), U 2014.3263 V.

⁵⁷ Østre Landsrets kendelser af 7. august 2014 (sag nr. B-2013-14), U 2014.3478/1 Ø, og Østre Landsrets kendelse af 5. august 2014 (sag nr. B-2000-14).

⁵⁸ Østre Landsrets kendelse af 17. november 2014 (sag nr. B-2939-14).

⁵⁹ Østre Landsrets kendelse af 30. september 2014 (sag nr. B-2409-14).

2.8. Skifteretlige sager

Vestre Landsret har ved en kendelse af 7. november 2014 afgjort, at skifterettens afgørelse om i en ægtefælleskiftesag ikke at beskikke advokat kan kæres frit. Landsretten bemærkede, at skifterettens afgørelser i ægtefælleskiftesager kan kæres i medfør af ægtefælleskiftelovens § 79, der henviser til kærereglerne i rpl. kapitel 37. Landsretten henviste herefter til, at skifterettes afgørelse er truffet under skifterettens behandling af boet, der er taget under offentligt skifte og udleveret til bobehandler. Da afgørelsen således ikke er truffet under hovedforhandling eller under dennes forberedelse, er afgørelsen ikke omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a.⁶⁰

2.9. Praxis i Procesbevillingsnævnet vedrørende kompetence

I praksis har Procesbevillingsnævnet forudsætningsvis anset sig for kompetent efter rpl. § 389 a blandt andet vedrørende følgende yderligere afgørelsestyper:

- Afgørelser om foreløbig begrænsning eller ikke af hovedforhandlingen til en del af det krav, som sagen angår, jf. retsplejelovens § 253, stk. 1
- Afgørelser om at afskære bevis eller ikke, jf. retsplejelovens § 341, herunder i tvister om forelæggelse for og spørgsmål til Retslægerådet
- Afgørelser om udsættelse i medfør af retsplejelovens § 345
- Afgørelser om edition, jf. retsplejelovens § 298, stk. 1
- Afgørelser om, hvorvidt sagen skal hæves med henblik på forelæggelse for Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 361, stk. 5, jf. stk. 1
- Afgørelser om rettens tilladelse til påstandsforhøjelse
- Skifterettens kendelser under forberedelsen af en retssag om en tvist i en konkurs sag, jf. konkurslovens kapitel 31.
- Afgørelser om udpegning af lægdommere i en boligretssag, jf. erhvervslejelovens § 76, stk. 2, jf. lejelovens § 110, stk. 1
- Afgørelser i relation til en parts begæring om forelæggelse eller ny forelæggelse for Retslægerådet

2.10. Afgrænsning af § 389 a i forhold til delafgørelser efter rpl. § 253

Ved loven blev reglerne om delafgørelser i § 253 ændret således, at kompetencen til at meddele tilladelse til appel af delafgørelser i alle tilfælde blev henlagt til Procesbevillingsnævnet. Kriteriet for at meddele appeltilladelse er som hidtil, om der foreligger særlige grunde.⁶¹

Det er i øvrigt de hidtidige regler, der er gældende for, hvilke afgørelser der er omfattet af bestemmelsen om delafgørelser.

Bestemmelsen i rpl. § 389 a omfatter således ikke byrettens afgørelser, når der er tale om delafgørelser omfattet af rpl. § 253.

---

⁶⁰ Vestre Landsrets kendelse af 7. november 2014 (sag nr. B-1921-14).

⁶¹ Lovforslagets § 1, nr. 28, ændring af rpl. § 253, stk. 4 og 5. Anmodning om appel af delafgørelser som nævnt i § 253, stk. 3 (der ikke blev ændret), indgives til Procesbevillingsnævnet fremfor som hidtil den overordnede ret.

Hvis der er tale om kære af byrettens delafgørelse efter reglerne i § 253, stk. 3, skal ansøgning om kæretilladelse indgives til Procesbevillingsnævnet efter reglerne i rpl. § 253, stk. 4 og 5, og ikke efter rpl. § 389 a.

Østre Landsret har i en kendelse af 12. november 2014 afvist kæremål iværksat uden Procesbevillingsnævnets tilladelse af byrettens kendelse om henvisning fra én byret til en anden byret som rette domstol i medfør af retsplejelovens § 248, stk. 2. Landsretten citerede fra forarbejderne til loven, der indførte rpl. § 389 a, hvilken lov tillige ændrede rpl. § 253, således at særskilt indbringelse for højere ret af de i retsplejelovens § 253, stk. 3, kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, og hvoraf det af bemærkningerne til loven blandt andet fremgår, at afgørelser om formalitetsspørgsmål vedrørende sagens gang, som f. eks. afgørelser om bevisførelse, syn og skøn, stedlig kompetence mv., ligesom før lovændringen ikke vil være delafgørelser efter rpl. § 253. Hertil bemærkede landsretten, at afgørelser om henvisning til rette domstol efter gældende ret – for eksempel afgørelserne gengivet i U 1999.383/1 H og U 2010.2030/1 V – er anset for at være delafgørelser, jf. rpl. § 253, stk. 3, 2. pkt. Afgørelserne kan derfor kun kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. rpl. § 253, stk. 4, jf. stk. 3⁶².

Denne afgørelse er også omtalt i afsnit 2.2.5, hvor det også fremgår, at der efterfølgende den 18. november 2014 blev indgivet en ansøgning efter rpl. § 392, stk. 3, om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelse⁶³.

3. Procesbevillingsnævnet

3.1. Ansøgning om kæretilladelse

En ansøgning om kæretilladelse til Procesbevillingsnævnet skal indgives skriftligt og være vedlagt byrettens afgørelse og eventuelt yderligere bilag fra sagen. Hvis kopi af (uddrag af) akterne i sagen ikke er medsendt ansøgningen, indhenter nævnet akterne fra byretten.

På Procesbevillingsnævnets hjemmeside findes en ansøgningsblanket, der kan anvendes ved indgivelse af ansøgning om appeltilladelse, herunder kæretilladelse efter retsplejelovens § 389 a.

Det er retten og ikke Procesbevillingsnævnet, der kan tillægge en ansøgning til Procesbevillingsnævnet opsættende virkning efter reglerne i rpl. § 395. Det vil nok have undtagelsens karakter, at en sådan anmodning bliver imødekommet.

3.2. Ansøgningsfrist

Fristen for at indgive ansøgning til Procesbevillingsnævnet er inden 2 uger efter, at afgørelsen er truffet, jf. rpl. § 389 a, stk. 2. Ansøgningen skal være modtaget i Procesbevillingsnævnet inden udløbet af fristen.

Der er efter bestemmelsen tale om en absolut frist, og nævnet har derfor ikke hjemmel til at meddele kæretilladelse, hvis ansøgningen indgives efter fristen på 2 uger.

---

⁶² Østre Landsrets kendelse af 12. november 2014 (sag nr. B-2521-14).

⁶³ Ansøgningen behandles i Procesbevillingsnævnet under j. nr. 2014-22-0671 og 2017-22-0672.

Hvis ansøger er bekendt med tidspunkt for byrettens afgørelse eller er til stede, når afgørelsen bliver truffet, beregnes ansøgningsfristen med udgangspunkt i tidspunkt for afgørelsen. I andre tilfælde bliver ansøgningsfristen beregnet fra det tidspunkt, hvor ansøger eller dennes repræsentant modtog afgørelsen.

3.3. Kriterier for kæretilladelse

Kriteriet for at meddele kæretilladelse efter rpl. § 389 a er, at kendelsen eller beslutningen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for parten, og der i øvrigt er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans.

I lovforslagets specielle bemærkninger til § 389 a er kriterierne for at meddele kæretilladelse til landsretten omtalt på følgende vis⁶⁴:

"Betingelserne for at få kæretilladelse er efter forslaget, at afgørelsen angår spørgsmål af væsentlig betydning for sagens forløb eller af afgørende betydning for parten.

Omfattet heraf vil eksempelvis være kendelser eller beslutninger, som går ud på, at sagen afvises eller hæves, om stedlig og saglig kompetence, habilitet og rette sagsøgte. Det vil imidlertid bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om en afgørelse har en sådan karakter og betydning, at der er grund til, at kæresagen skal kunne afgøres af landsretten som 2. instans, og der derfor skal meddeles kæretilladelse.

Det er desuden en betingelse, at der er anledning til at lade afgørelsen prøve af landsretten som 2. instans. Det forudsættes således, at der udover en vurdering af afgørelsens karakter også foretages en vurdering af selve afgørelsen, herunder af resultatet."

Dette blev tilsvarende omtalt i lovforslagets generelle bemærkninger, se herom også afsnit 1.1.

3.4. Kære efter tilladelse

Fristen for at indbringe kæremål til landsretten efter meddelt bevilling fra Procesbevillingsnævnet må antages at være på 2 uger. Spørgsmålet er imidlertid ikke udtrykkeligt lovreguleret, hvilket helt givet må bero på en fejl, som snarest muligt bør berigtiges.

Med loven, hvorved rpl. § 389 a indsattes, er der således ikke lavet en konsekvensrettelse i retsplejelovens § 394, stk. 2, 1. pkt., således at kærefristen efter meddelelse af bevilling efter rpl. § 389 a ikke er udtrykkeligt reguleret i loven.⁶⁵

En nærliggende mulighed kunne være, at landsretterne efter en analogi af retsplejelovens § 394, stk. 2, 1. pkt., afviser kæremål indgivet til byretten mere end 2 uger efter, at Procesbevillingsnævnet har meddelt kæretilladelse efter § 389 a.

Når Procesbevillingsnævnet meddeler kæretilladelse til landsretten efter rpl. § 389 a, vejleder nævnet i bevillingen om indgivelse af kæreskrift inden 2 uger. Procesbevillingsnævnet er dog ikke bekendt med, hvorvidt det i nogen af de sager, hvor nævnet indtil videre har meddelt kæretilladelse efter retsplejelovens § 389 a, stk. 1 (se nedenfor under afsnit 3.5.1.), har været prøvet, at en sådan 2 ugers kærefrist gælder i medfør af bestemmelsens analogi.

---

⁶⁴ Lovforslagets § 1, nr. 63.

⁶⁵ Se modsætningsvis lovens § 1, nr. 71, der ikke ændrer den relevante bestemmelse i rpl. § 394, stk. 2, 1. pkt., men alene indsætter et nyt 2. pkt.

3.5. Statistik

3.5.1. Ansøgninger om kæretilladelse efter rpl. § 389 a

Siden bestemmelsen i retsplejelovens § 389 a trådte i kraft den 1. juli 2014 og frem til og med den 17. december 2014 – svarende til en periode på godt 5½ måned – har Procesbevillingsnævnet modtaget i alt 115 ansøgninger om kæretilladelse i medfør af bestemmelsen. Hertil kommer en række sager i relation til kære af byretternes kendelser i civile sager, der har kunnet slutes med henvisning til, at Procesbevillingsnævnet ikke har anset sig for kompetent til at behandle sagen, mv. Af de 115 sager er 5 tilbagekaldt.

Af de resterende 110 sager havde Procesbevillingsnævnet pr. 17. december 2014 afgjort 78 sager. 20 af disse sager var blevet afvist med henvisning til, at den absolutte ansøgningsfrist var overskredet (se herom også ovenfor under afsnit 3.2.1.), mens 48 af sagerne var afgjort med afslag. Procesbevillingsnævnet havde meddelt kæretilladelse i 10 sager.

Tilladelserne vedrørte følgende typer byretsafgørelser:

- To sager om en byretskendelse i medfør af retsplejelovens § 360, stk. 7, om ikke at tillægge sagsøgernes advokats udeblivelse uden lovligt forfald fra et telefonretsmøde udeblivelsesvirkning.⁶⁶
- En sag om en kendelse afsagt af den byret, som var sagsøgtes hjemting, om henvisning af en sag vedrørende en fast ejendom til den byret i hvis retskreds ejendommen var beliggende.⁶⁷
- En sag om en byrets afgørelse vedrørende tinglysning af en stævning på sagsøgtes faste ejendom. Byretten fandt ikke grundlag for at imødekomme sagsøgers begæring om tinglysning, idet påstanden ikke gik ud på at fastslå, stifte, forandre eller ophæve en ret over en fast ejendom.⁶⁸
- En sag om en byrets henvisning til landsretten til behandling i første instans i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1, af en sag om forskelsbehandling i strid med ligebehandlingsloven ved, at en kommune ikke forlængede en uddannelsesaftale, jf. erhvervsuddannelseslovens § 58, i forbindelse med en kontorelevs barsel.⁶⁹
- En sag om en byrets afgørelse om ikke at tillade fremlæggelse af dokumenter fra en gennemført licitation vedrørende et afhjælpningsprojekt i forhold til nogle skimmelsvampeskader på et hus, hvilke dokumenter var indhentet ensidigt før sagsanlægget, men efter gennemførelse af isoleret bevisoptagelse i form af syn og skøn i medfør af retsplejelovens § 343.⁷⁰
- En sag om en byrets kendelse under en personskadeerstatningssag i medfør af retsplejelovens § 298, stk. 1, at pålægge skadelidte edition i skadelidtes fulde lægejournal i perioden fra 5 år før skadestidspunktet og frem til brug for Retslægerådets besvarelse af

⁶⁶ Procesbevillingsnævnets afgørelser af 22. oktober 2014 (j. nr. 2014-21-0187 og 2014-21-0188).

⁶⁷ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 22. oktober 2014 (j. nr. 2014-21-0194).

⁶⁸ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 22. oktober 2014 (j. nr. 2014-21-0206).

⁶⁹ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 13. november 2014 (j. nr. 2014-21-0218).

⁷⁰ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 17. september 2014 (j. nr. 2014-21-0147).

spørgsmål under sagen.⁷¹ Det bemærkes, at landsretten efterfølgende stadfæstede byrettens afgørelse om edition. Der er ved brev af 13. oktober 2014 ansøgt om tilladelse til kære til Højesteret af landsrettens kendelse, og der er den 5. december 2014 meddelt bevilling.⁷²

- En sag om en byrets afgørelse om at udsætte en sag mellem et bestyrelsesansvarsforsikringsselskab og nogle tidligere bestyrelsesmedlemmer i en bank på afgørelse af erstatningssagen mellem konkursboet efter banken og de tidligere bestyrelsesmedlemmer.⁷³
- En sag om en byrets afgørelse om at afslå en parts anmodning om udpegning af to skønsmænd i stedet for en, og om at den skønsmand eller de skønsmænd, som den pågældende organisation blev bedt om at bringe i forslag, ikke måtte drive virksomhed inden for en radius af 20 km fra de ejendomme, som sagen omhandlede.⁷⁴
- En sag om en byrets afgørelse under en erstatningssag i anledning af en trafikulykke om at tillade vidneførsel af en læge i en sag, der havde været forelagt for Retslægerådet, og hvor lægen ønskedes afhørt om årsagssammenhæng.⁷⁵

3.5.2. Kære til Højesteret af landsrettens afgørelser om afgrænsning af § 389 a

Som det fremgår ovenfor under henholdsvis afsnit 2.2.4. og 2.4.2. er der henholdsvis den 21. november 2014 og den 3. december 2014 i medfør af rpl. § 392, stk. 3, meddelt kæretiladelse til Højesteret af landsretternes afgørelser i fire sager vedrørende afgrænsning af anvendelsesområdet for rpl. § 389 a. Sagerne drejer sig henholdsvis om byrettens afgørelse om ikke at tillægge et søgsmål opsættende virkning (én sag) og byrettens afgørelse om ikke at imødekomme en anmodning om genoptagelse af en sag, der er afsluttet med udeblivelsesdom (tre sager).

I forbindelse med disse kæremål vil Højesteret få mulighed for også at tage stilling til, om det har betydning for spørgsmålet om, hvorvidt en byretsafgørelse er omfattet af kærebegrænsningsreglen i rpl. § 389 a, at afgørelsen vedrører "retsplejemæssige spørgsmål".

4. Afsluttende bemærkninger

Rpl. § 389 a, stk. 1, 1. pkt., bestemmer, at kendelser og andre beslutninger, der afsiges af byretten under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, ikke kan kæres uden Procesbevillingsnævnets tilladelse. Som det fremgår af ovennævnte gennemgang af praksis fra landsretterne indtil nu, er retstilstanden uklar, idet det har vist sig vanskeligt på baggrund af landsretternes afgørelser at udtrække en tilstrækkelig stringent afgrænsning af anvendelsesområdet for bestemmelsen særligt uden for bestemmelsens kerneområde. Dette illustreres blandt andet ved en uensartet landsretspraksis vedrørende navnlig afgørelser om habilitet, om rejseforbehold og afgørelser efter udeblivelsesdom.

Det er derfor af væsentlig betydning for afklaring af retstilstanden, at Højesteret nu får lejlighed til at fastlægge, hvordan bestemmelsen nærmere skal forstås, herunder om man skal anvende en

⁷¹ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 28. august 2014 (j. nr. 2014-21-0137).

⁷² Procesbevillingsnævnets afgørelse af 5. december 2014 (j. nr. 2014-22-0578).

⁷³ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 10. oktober 2014 (j. nr. 2014-21-0178).

⁷⁴ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 28. august 2014 (j. nr. 2014-21-0141).

⁷⁵ Procesbevillingsnævnets afgørelse af 12. december 2014 (j. nr. 2014-21-0256).

strikt ordlydsfortolkning eller i højere grad foretage en fortolkning i lyset af forarbejderne. Forholdet til navnlig Udvalgets anvendelse af begrebet "retsplejemæssige spørgsmål" og dette begrebs nærmere udstrækning påkalder sig i den forbindelse interesse.

Det ville være ønskeligt, om Højesteret i forbindelse med sin stillingtagen til disse kæremål kan belyse anvendelsesområdet for rpl. § 389 a nærmere. Såfremt Højesteret ville udtale sig mere overordnet herom, ville dette være af stor betydning for den daglige håndtering af rpl. § 389 a for brugerne, byretterne, landsretterne samt Procesbevillingsnævnet.